

Rovás segéd 1.8

Segédalkalmazás szövegek (át)rovásához

1. Üdvözöllek a Rovás segéd használói között!

Ez az alkalmazás a rovás terjedését hivatott segíteni, gépelt vagy a vágólapról beillesztett szövegek rovásra fordításával. Az írás és olvasás kéz a kézben jár: ha nincs olvasó, akkor nem érdemes rógni, és ha nincs rovó, akkor nem lehet olvasó sem. A bővítmény teljesen ingyenes és nyílt forráskódú! A Rovás segéd honlapja a <http://rovasmag.hu> oldal.

2. Telepítés

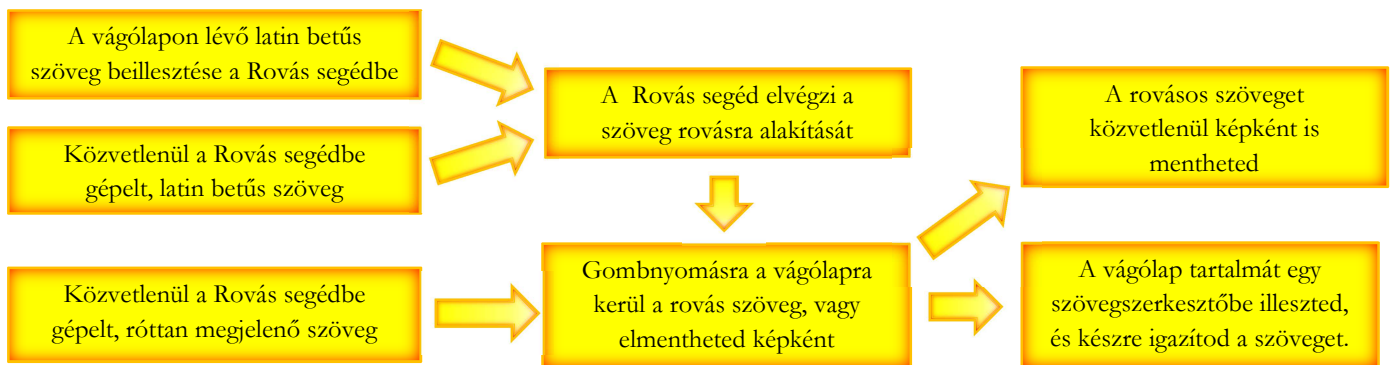
Az alkalmazás nem feltétlenül igényel telepítést. Attól függően, hogy a tömörített mappa (*RovasSeged.zip*) vagy a telepítő program (*RovasSegedTelepito.exe*) van meg, a következőket kell csinálnod a telepítéshez:

1. A *RovasSegedTelepito.exe* futtatása, vagy;
2. A *RovasSeged.zip* tömörített mappából az összes állományt kijelölni és egy tetszőleges mappába másolni a számítógépeden. Ebben az esetben érdemes lehet egy parancsikont is létrehozni az asztalra.

Az alkalmazás Windows 95, 98, XP, Vista, 7, illetve Wine rendszerekben működik.

3. A Rovás segéd használatának áttekintése

Az alábbi ábrán szemléltetem a Rovás segéd használatának lépéseit.

Fontos kiemelni, hogy miután egy szövegszerkesztőbe illesztetted a rótt szöveget, a készre kell igazítani:

- Jobbról balra haladó szöveg esetén mindenképpen át kell olvasnod, mert elképzelhető, hogy nem teljesen jó a szöveg. Sajnos előfordulhat, hogy túl hosszú sor esetén a szövegsor eleje a következő sorba kerül...
- Beállíthatod a betűméretet, és a sortávolságot is egy egyszerű utánigazítással meg lehet oldani.
 - Microsoft Office (2007 előtt) esetén jelöld ki az egész szöveget, majd a Formátum menüpont Bekedzés pontját válaszd ki.
 - Microsoft Office (2007 vagy utána) esetén nem jelntkezik a széteső sorok problémája. De a bekezdések közt esetleg nagyobb térköz jelenhet meg. Ha zavaró, jelöld ki az egész szöveget, majd a Bekezdés csoport alsó részén lévő „tovább” ikonra kattints.
 - A felugró ablakban a térközt és a sorközt állítsd 0-ra, majd Okézd le.

Térköz

Előtte:	0	Sorköz:	Szimpla	Értéke:
Utána:	0			

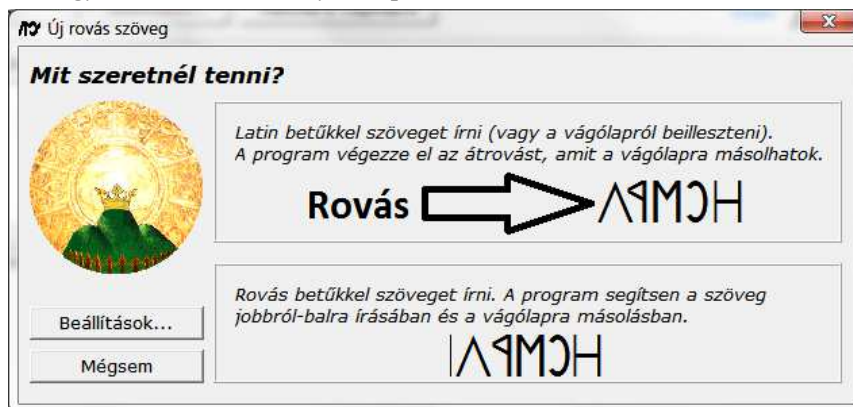
Az azonos stílusú bekezdések között ne legyen térköz

- LibreOffice esetén nem találoztunk ezzel a jelenséggel. Javasoljuk, hogy inkább a LibreOffice-t használj rovásos szövegszerkesztésre.

Lehetőségeidről bővebben a <http://rovasmag.hu/fszovegszerkesztok> oldalon tájékozódhatsz.

4. Használat

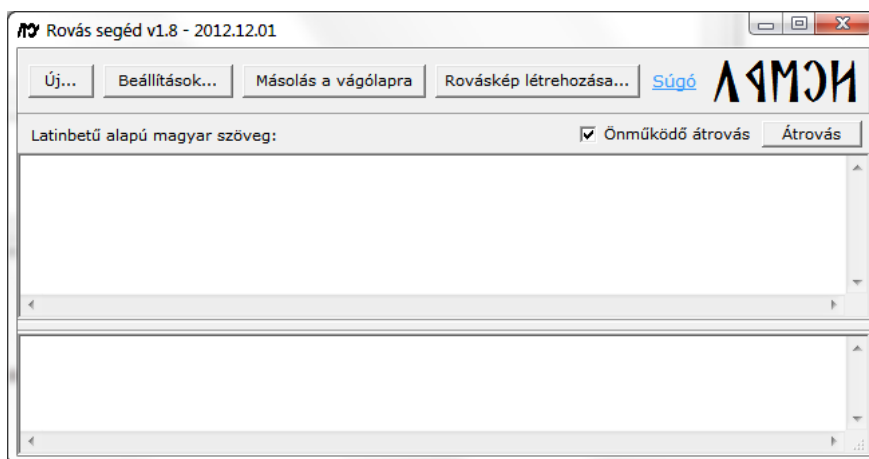
Az alkalmazást az Asztalra vagy a Start menübe helyezett parancsikonnal lehet elindítani.

El kell döntened, hogyan szeretnéd használni a programot:

1. **Átrovás mód:** latin betűs szöveget gépelni vagy a vágólapról beilleszteni a segédalkalmazásba. A program végezze el az átrovást a beállításoknak megfelelően.
2. **Gépelés mód:** egyből rovással gépelsz, az alkalmazás csak néhány alapvető segítséget tud nyújtani a rovásos gépeléshez.

Valamelyik lehetőségre kattintva az alkalmazás fő ablakába már írhatasz is.

Az ablak felépítése nagyon egyszerű. Fölül néhány gomb látható.

- Az **Új** gombbal egy új átrovást indíthatsz.
- A **Beállítások** gombra feljön a program beállításait tartalmazó ablak.
- A **Másolás a vágólapra** gombbal helyezheted az átrótt szöveget a vágólapra. Onnan pedig a szokásos Ctrl+V paranccsal vagy a **Jobbgomb-Beillesztéssel** helyezheted át tetszőleges szövegszerkesztőbe a rovást. A **Másolás a vágólapra** gomb több dolgot végez el, mintha a rótt szöveget kijelölnéd, majd a Ctrl+C-vel a vágólapra tennéd.
- A **Másolás képként** gombbal az átrovásodat közvetlenül képként mentheted el. (Erről részletesebben az 5. pontban tájékozódhatsz.)
- A **Súgó** hivatkozásra kattintva jön be ez a súgó.
- **Átrovás** módban a **Latin betűs szöveg** használható, és fölötte az **Önműködő átrovás** doboz. Amennyiben ez a doboz bepipált, a latin betűs szöveg gépelésekor egyből frissül az átrótt szöveg is. Az **Átrovás** gombra kattintva pedig frissítheted az átrovást.

Innentől kezdve csak gépelned kell, vagy beillesztened egy latin betűs szöveget a vágólapról.

5. Rovásod elmentése képként

Amikor elkészültél a szöveg beírásával, megnyomva a **Rováskép létrehozása** gombot az alábbi ablakban állíthatod be a képed jellemzőit, például méretét, vagy azt, hogy a szöveg milyen irányban, milyen igazítással jelenjen meg. Három típusban mentheted el a képet: PNG, JPG, BMP.

Figyelem! Office 2010 előtt figyelj arra, hogy egy sor a Word-be beillesztve ne lógjon túl a lap szélességén, mert rossz lesz a mondat!

A *Jobbról balra* irány esetén a rótt szöveg balra igazított marad, de a szöveg maga jobbról balra lesz olvasható. A háttérben technikai okok vannak. Word-be illesztve az átrótt szöveget a ténylegesen is jobbra lesz igazítva.

Betűméret (Átrovás, Gépelés)

Ekkora méretű betűkkel jelenik meg a rótt szöveg.

Kivételes szavak kezelése (Átrovás)

Összetett szavak határán néha összecsiszódik két egybetű. Ilyen a pácsó, nyílászáró vagy a kékeszöld szavunk is. Amennyiben ez a lehetőség pipált, az alkalmazás a *Kivételes szavak szótárát* is figyelembe véve pontosabban tudja elvégezni az átrovást.

Kiterjesztett betűk használata (Átrovás)

Néhány rovás betűkészlet támogatja a kiterjesztett rovás betűket is: dz, dzs, q, w, x, y. Ha szeretnéd ezeket a jeleket is viziontlátni az átrovásban, akkor ez a doboz legyen bepipálva.

aK jel használata (Átrovás)

Ha használni szeretnéd az aK jelét, akkor azt itt állíthatod be. A mellette lévő választólistában jelölheted ki, hogy hogyan is szeretnéd használni.

- *Hangrendileg*: Az „aK” jel mély hangrendű szórészben jelenik meg.
- *Szó végén*: Szó végi K esetén jelenik meg az „aK” jel.
- *Szó elején*: Szó eleji K esetén jelenik meg az „aK” jel.
- *Szó mindkét végén*: A szó mindkét végén az „aK” jelenik meg.

Összerovás (Átrovás)

A betűkészletekben néhány jel-összerovás megvalósításra került, és ezek megjelenhetnek az átrótt szövegben, ha bekapcsolod ezt a pöcköt. Sajnos ez a segédalkalmazás technikai okok miatt nem képes támogatni az összes összerovást.

Képjelek (Átrovás)

Ha a kiválasztott betűkészlet támogatja a képjeleket, használhatod őket ennek a bepipálásával.

Számok átrovása (Átrovás)

A számokat is át lehet alakítani rovás számokká. Ha nem kívánsz rovás számokat használni, akkor megmondhatod, hogy mindig balról jobbra jelenjenek-e meg, vagy az irány beállításnál adott értéknek megfelelően.

Hangzóugratás (Átrovás)

A hangzóugratással még tovább tömörítheted az átrótt szöveget. Az alkalmazás öt ugratási módszert ismer.

- *Csak az 'e' kiugratása*: Ha ezt állítod be, akkor minden 'e' eltűnik a szövegből, kivéve amikor nem tűnhet el: ha egy másik magánhangzó van mellette, vagy ha szó végén áll. Például: leemeltette.
- *Az 'e' és 'é' kiugratása*: A rendszer hasonlóan működik, mint az előbb leírtaknál, csak itt az 'é'-k is eltűnnek. Például: felégettettétek.
- *Isméltődő magánhangzó kiugratása*: Ezzel a módszerrel az isméltődő magánhangzók ugranak ki a szavakból. Ha a mély K jelének használatát engedélyezted, akkor mély hangrendű szórészben az jelenik meg. Az előző két módszernél csak akkor bukkan fel, ha közvetlenül előzi meg egy mély magánhangzó! Például: báránykájával.
- *Azonos hangrendű magánhangzó kiugratása*: Ez a "teljes" hangzóugratás. Hangrendiség szerint ugranak ki a magánhangzók a szavakból. A mély K-ról az előző pontban írtak ide is vonatkoznak. Például: asztalos, dinnyefejú.
- *Minden magánhangzó kiugratása*: Ezt a módszert használva a szövegből minden magánhangzó eltűnik.

Hatókör

Mindegyik módszer esetén megmondhatod a programnak, hogy meddig emlékezzen a hangrendre.

- A *Szó* beállításán egy szón belül nézi a program a hangrendet és a következőnél előlről indul.
- A *Mondat* használatakor a hangrend a szóról-szóra adódik a mondat végéig.
- *Szöveg* esetén az egész szövegben szóról szóra és mondatról-mondatra adódik a hangrend.

Isméltődő mássalhangzók egyesítése

Ez a lehetőség arra szolgál, hogy az egymás után következő kétszeres mássalhangzókat egybeolvassa. Például, az "etettette" szóban 5 "t" lenne hangzóugratás után, amit úgy kellene olvasni, hogy "etetetetete"!?

Hosszú magánhangzók rövidítése

Ha az alkalmazás cserélje le a hosszú magánhangzókat a rövid párjukra, akkor ezt a lehetőséget használhatod.

Kezdő 'e' sorozat kihagyható

A szó eleji 'e' betűket hangzóugratáskor általában nem írjuk ki, amíg nincs hangrendileg meghatározó elem. A hangzóugratás ilyen formáját itt állíthatod be.

7. Egyéni beállítások

Ha van egy olyan rovás betűkészleted, amit beépítetten (alapbeállítások fül) nem támogat a program, attól még tudod használni! Ehhez mindössze az átrovási szabályokat kell megadnod. Ez első közelítésben csak annyi, hogy a betűkészletben melyik rovás betű milyen billentyűhöz van rendelve. Ezeket az átrovási szabályokat kell leírnod: *mit-mire,mit-mire,...* alakban, ahogy az alábbi képen is látszik:

4	≠	∩
Alap	Egyéni	Kapcsolat
☒ Egyéni beállítások használata		
Betűkészlet	Rovasjel jib	
Szövegirány	Jobbról balra	
Átrovási szabályok		
Első kör	G,l,y-L,lly-LL,ny-N,nny-NN,sz-S,ssz-SS,ty-T,TTY-TT,zs-Z,zzs-ZZ,x-kS,y-i,q-kv,w-v,\bk-l,\b-K,\B\B-k,\BK\B-k	
Második kör		
Számok	1-1,5-2,10-3,50-4,100-5,500-6,1000-7	
Gépeléskör	ggg-GG,lly-L,lly-LL,ny-N,nny-NN,sz-S,ssz-SS,ty-T,TTY-TT,zs-Z,zzs-ZZ,\bk-l,k\b-K,\bk-l,\b-K,\B\B-k,\BK\B-k	
Egyebek		
☒ Kivételes szavak önműködő letöltése Mik ezek?		
Szavak száma: 181		
Utolsó frissítés: 2011.12.06 <input type="button" value="Frissítés most"/>		
☒ Office 2010, vagy frissebb rendszerem van		

Betűkészlet (Átrovás, Gépelés)

Ide írhatod be a betűkészleted nevét.

Szövegirány (Átrovás, Gépelés)

Itt tudod megadni a betűkészleted irányát. Az alapbeállításoktól eltérően, itt a program nem tudja kitalálni, hogy milyen irányban halad a betűkészleted.

Körök (Átrovás)

Az átrovás több körben zajlik. Egy kör cseréket jelent, azokat a cseréket, amik a szabályokban le vannak írva.

Az alábbi sorrendben zajlik az átrovás:

0. *Kisbetűsítő*: ezt a lépést nem lehet kikerülni, ezért a szabályok bal oldala általában kisbetűs.
1. *Kivételekkel*: a kivételes szavak kezelésének a köre. Kikapcsolható az alapbeállítások fülön.
2. *Hangzóugrató*: a hangzóugratás kezelésének a köre. Kikapcsolható az alapbeállítások fülön.
3. *Első kör*: ennek a szabályait adhatod meg az *Első kör* dobozban.
4. *Második kör*: ennek a szabályait adhatod meg a *Második kör* dobozban.
5. *Számok köre*: a számok átrovásának szabályait adhatod meg a *Számok* dobozban.
6. *Műszaki javító*: ezt a lépést nem lehet kikerülni. Lényegi átalakítást nem végez.

A szabályok száma és tartalma rád van bízva. A program a beírt szabályok bal oldalait cseréli le a jobb oldalaira a szövegben. A szabályok mindig a baloldal hossza szerinti csökkenő sorrendben hajtódnak végre. Például ha adottak a "sz-S,ssz-SS" szabályok; a szó éppen a "hosszú"; és az első szabályt hajtánánk végre először, az átrovás hibás lenne: hosSú. A program végzi a sorba rendezést, ezért a rendezéssel nem kell vesződnöd. Figyelem! A program nem tudja kezelni a nem Windows 1250 kódolású betűket! (Ez az oka, amiért a legtöbb összerovást sem tudja kezelni.)

A számok mezőben legalább az 1, 10, 100, 1000 jegyeket meg kell adnod ahhoz, hogy a számrovás működjön. Ellenkező esetben a számrovás nem fog működni.

Gépeléskör (Gépelés)

Az alkalmazás az itt leírt szabályokat használja a Gépelés módban való rováskor.

Kivételes szavak önműködő letöltése (Átrovás)

A *Kivételes szavak szótárát* a program az Internetről, heti egyszeri frissítéssel tölti le: egy nagyon egyszerű szerkezetű Xml állományt. A *Mik ezek?* hivatkozásra kattintva meg is nyitja, mely egyébként az alkalmazás mappájában kapott helyet.

Office 2010 vagy frissebb rendszerem van (Átrovás, Gépelés)

A rótt szöveg, vágólapra másolásának módját adja meg. A gyakorlatban a Word 2010-es változata tudja egyedül kezelni a teljes jobbról-balra írást; a korábbi változatok csak valamilyen szinten képesek kezelni. Ha ez a doboz be van pipálva, akkor *Jobbról balra* írás esetén a program az *unicode-bidi* és *direction* stílusokat, valamint a ‮ jelölőt kerül használatra a vágólap tartalmának felépítésekor.

LibreOffice használata esetén kérek ez a doboz legyen bepipálva!

8. Köszönet

Szeretnék hálás köszönetet mondani a Napnak - Holdnak - Csillagoknak, valamint az alábbi, névsorrendben felsorolt embereknek, akik segítettek a Rovás segédprogram felmérésében, finomításában, terjesztésében, támogatásában.

- Dudás László Sándor
- Kerecsenyi Tibor
- Nyíri Attila
- Romek Károly
- A rovás betűkészletek megalkotóinak
- Továbbá mindenkinek, aki foglalkozik a rovással.

Valamint **Neked**, mert telepítetted és használod a segédprogramot, így elősegítve a rovás terjedését!

9. Kapcsolat

A programot Kliha Gergely készítette, itt elérhetsz: [geri PONT kliha KUKAC indamail PONT hu](mailto:geri.PONT@kliha.KUKAC.indamail.PONT.hu).

Minden visszajelzést, hibajelzést, ötletet, továbbfejlesztési lehetőségeket várok.

Isten Áldjon!